

22.6.2020

לכבוד
צרכני המים לחקלאות
שלום רב

הנדון: הבהרות בנושא תקנות המים - אמות מידה להקצאת מים לחקלאות (תיקון) התש"ף 2020

א. רקע

האחריות על הקצאות המים נמצאת בידי שלושת הגורמים הסטטוטוריים הבאים:

- רשות המים** - הרשות קובעת את היקף כמויות המים השנתיות על פי הערכות מקצועיות ועל פי סוגי המים השונים. היא גם זו שמוציאה את רישיונות המים לצרכנים.
- משרד החקלאות** - אחרי שרשות המים קובעת את הכמות הכללית של כלל סוגי המים, משרד החקלאות קובע ומאשר את הכמות לכל צרכן. אישורו מועבר לרשות המים.
- מועצת רשות המים** - החלטת המועצה על כללי הקצאת המים, היא אשר נותנת את הגושפנקא החוקית והסופית.

תקנות המים (הקצאות) המקוריות לחקלאות לשנת 2020, נקבעו ונכנסו לתוקפן ב- 1.1.2020. בבסיס ההחלטה על היקף ההקצאה לשנת 2020 היה מצאי המים וחידוש מאגרי המים (האקוות, אקוויפרים) של חורף 2019 והערכת הגורמים המקצועיים של אופיו של חורף 2020. בניגוד לצפי הראשוני, חורף 2020 הפתיע לטובה וכמויות הגשמים ופריסתם הארצית היו מעל הממוצע כך שמאגרי המים הארציים התמלאו וחלקם הגיעו לסף גלישה (לדוגמא הכנרת). עם פרוץ משבר הקורונה וחשש משרד החקלאות למשבר בביטחון אספקת המזון הטרי לאזרחי המדינה, פנה משרד החקלאות למועצת רשות המים בבקשה להגדיל את הקצאת המים לחקלאות עבור כלל הצרכנים. ביניהם הצרכנים במערכת הארצית ובאזורים שאינם במערכת הארצית כגון האזורים טובב ומעלה כנרת.

ב. החלטה

משרד החקלאות יזם פניה למועצת רשות המים בבקשה להביא להגדלת ההקצאה השנתית הכוללת, פניה שנדונה ואושרה במועצת רשות המים בישיבתה בתאריך ה- 30.3.2020. בהחלטת מועצת רשות המים ניתנו תוספות הקצאה על פי החלוקה הבאה:

- במערכת הארצית הוגדלה ההקצאה ב- 71 מלמ"ק (מ- 325 ל- 376 מלמ"ק).
- לאזור טובב כנרת הוגדלה ההקצאה ב- 10 מלמ"ק (מ- 90 ל- 100 מלמ"ק).
- לאזור מעלה כנרת הוגדלה ההקצאה ב- 12 מלמ"ק (מ- 88 ל- 100 מלמ"ק).

החלטת מועצת רשות המים הוצאה לשימוע ציבורי עד לתאריך ה- 6.6.2020 בישיבת מועצת רשות המים מתאריך ה- 8.6.2020, אושרה סופית הגדלת הקצאת המים לשנת 2020.

במקביל הכין משרד החקלאות כללים לחלוקת תוספות המים, כללים המוגדרים כהצעת חוק שנחתמה ב-22.6.2020 על ידי שר החקלאות.

ג. הבהרות להחלטה על הגדלת ההקצאה ב-2020

1. הגדלת ההקצאה הנה אך ורק לשנת 2020 כך שזהו אירוע חד שנתי ואין על החקלאי לבנות עליו כהגדלת הקצאת המים לטווח ארוך, יש לשקול התחייבות או הגדלת המשק החקלאי של הצרכן ועוד.
2. הקצאת המים הראשונה התנהלה על פי הכללים הראשוניים. כלומר, בקשות והגשת טפסים לתוספות מים, ניווד, ויתור על הקצאה וכו'. הקצאת המים הנוספת תעשה בחלוקת התוספת לכל בעל רישיון על פי חלקו היחסי.
3. תוספת ההקצאה לא תצריך הגשת טפסים וכו'.
4. תוספת ההקצאה של 71 מלמ"ק במערכת הארצית תעשה ככל הנראה על פי החלוקה הבאה:
  - 5 מלמ"ק תוספות למפעלי מי קולחים ומפעלי מים מליחים.
  - 66 מלמ"ק תוספת לבעלי הרישיונות במערכת הארצית.
  - התוספת לאזורים סובב כנרת ומעלה הכנרת, תינתן כתוספת לרישיונות והניהול האזורי.

ד. למה ניתנה תוספת ההקצאה?

1. רצון משרד החקלאות לסייע בידי החקלאים להגדיל את ייצור המזון במסגרת הרצון לשפר את ביטחון אספקת המזון בעת אירוע הקורונה.
2. צמצום וייעול ההליך הבירוקרטי לקבלת תוספות הקצאה.
3. תוספת ההקצאה תיצור מצב של אי חריגה מהקצאת המים האפשרית ותמנע תשלום יתר (קנס גבוה מאוד) עקב חריגה מההקצאה. לכאורה, לרשות המים הארצית (מקורות) זה חיסרון ואכן ההחלטה במועצת רשות המים על התוספת הייתה לאחר ויכוח.
4. למשק המים (למדינה) יהיה ערך מוסף מהגדלת ההקצאה והוא צריכה ושימוש במים רבים יותר.
  - א. בעידן של ייצור מים במתקני התפלה הכרוכים בהסכמים משפטיים מחייבים ובמצאי מים טבעיים חיובי (גשם רב), עלות הפקת המים על ידי המדינה תהיה גבוהה יותר ככל שכמויות המים שיצרכו תהינה נמוכות יותר וההפך.
  - ב. עיקרון זה נכון גם למפיקים הפרטיים ובעיקר לאלו שלא ערכו חישוב להכרה בעלות ההפקה וההולכה שלהם מול התעריף ותשלום דמי המים.
5. אחרי שני חורפים מאגרי המים הטבעיים של המדינה התמלאו ברובם עד כדי הגלשת עודפים. בעידן ההתפלה, ניצול מאגרי המים הטבעיים פוחת (יחסית ואבסולוטית) ולמשק המים אינטרס ליצור נפח איגום במאגרים הטבעיים מתוך אי ידיעת אופיו של החורף הקרב או החורפים הבאים וחשש מבצורת. החקלאות היא הפתרון היחידי לכך.

ה. סיכום

1. יש לברך על שנעשה ומי ייתן שמהלך זה יהיה "הסנונית הראשונה" שתבשר את האביב משמע יביא תוספות קבועות להגדלת הקצאות המים.
2. מומלץ לכל אחד להיות ערני לגבי עדכון רישיון המים שלו (ברשות המים או במחוז משרד החקלאות).

להבהרות נוספות או קבלת הכללים והתקנות בדון, ניתן לפנות למשרד ארגון עובדי המים בטלפון 09-7903444. כמו כן, כל המידע והעדכונים הרלוונטיים מתפרסמים באתר של ארגון עובדי המים מעת לעת בכתובת <https://www.iwwa.co.il/>

בברכה,

איתן ישראלי
ארגון עובדי המים